

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

2 Νοεμβρίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, κ. Λίνα Μενδώνη.

Θέμα: «Κοινή τοποθέτηση επιστημονικών συλλόγων ενάντια στην νομιμοποίηση της αρχαιοκαπηλίας.»

Κυρία Υπουργέ,

Η τετραμερής συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής Κυβέρνησης, του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, του Μητροπολιτικού Μουσείου Τέχνης της Νέας Υόρκης και του Ινστιτούτου Αρχαίου Ελληνικού Πολιτισμού σύμφωνα με ανακοινώσεις επιστημονικών Συλλόγων αναγνωρισμένων για το σημαντικό τους έργο: α. υπονομεύει την εθνική πολιτική για τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων, β. δυσχεραίνει τη διεθνή θέση της χώρας υποχωρώντας από την πάγια θέση για νομική διεκδίκηση, γ. ανοίγει δρόμο δημιουργώντας προηγούμενο για παρόμοιες συμφωνίες νομιμοποίησης συλλογών οι οποίες αποτελούνται από αρχαιότητες αμφίβολης προέλευσης και κτηθείσες με αντιεπιστημονικό και ενδεχομένως παράνομο τρόπο.

Επιπλέον, αλγεινή εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στις 2 Νοεμβρίου ουσιαστικά πραγματοποιήθηκαν εν κρυπτώ τα εγκαίνια 15 αντικειμένων από τα 161 της Συλλογής Στερν στο ιδιωτικό Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Τα εν λόγω αντικείμενα δεν έχουν ελεγχθεί δια της νόμιμης διαδικασίας για το αν είναι αυθεντικά ή κίβδηλα, ούτε διερευνήθηκε πώς βρέθηκαν από τις Κυκλάδες στη συλλογή ενός πολυεκατομμυριούχου στη Νέα Υόρκη. Σχετικά με το θέμα εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση ο Ενιαίος Σύλλογος Υπαλλήλων ΥΠΠΟ Αττικής-Στερεάς και Νήσων, το Πανελλήνιο Σωματείο Εκτάκτου Προσωπικού ΥΠΠΟ, ο Σύλλογος Ελλήνων Αρχαιολόγων, ο Σύλλογος Εκτάκτων Αρχαιολόγων και η Πανελλήνια Ένωση Συντηρητών Αρχαιοτήτων. Η ανακοίνωση παρατίθεται αναλυτικά κατωτέρω.

“Η κυβέρνηση και η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού επιμένουν στον δρόμο νομιμοποίησης της αρχαιοκαπηλίας και της αναγόρευσης των αποδεκτών προϊόντων εγκλήματος (παράνομης διακίνησης αρχαιοτήτων) σε «δωρητές» και «ευεργέτες».

Στις 2 Νοεμβρίου εγκαινιάζουν, εν κρυπτώ, έκθεση 15 αντικειμένων από τα 161 της Συλλογής Στερν στο ιδιωτικό Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Τα αντικείμενα αυτά δεν έχουν ελεγχθεί με τη νόμιμη διαδικασία για το αν είναι αυθεντικά ή κίβδηλα, ούτε για το πώς βρέθηκαν από τις Κυκλάδες στη συλλογή ενός πολυεκατομμυριούχου στη Νέα Υόρκη!

Την ίδια στιγμή που:

- Σύμφωνα με έρευνα του αρχαιολόγου Δρ Χρήστου Τσιρογιάννη, η οποία δημοσιεύτηκε την 1/10/2022 και δεν έχει διαψευστεί ούτε έχει σχολιαστεί από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟΑ, το ειδώλιο με αριθμό 29 της Συλλογής Στερν περιλαμβάνεται στο αρχείο φωτογραφιών του καταδικασμένου για αρχαιοκαπηλία Becchina.

- Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην Εισαγγελία Αρχαιοκαπηλίας από τον Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων και τον Σύλλογο Εκτάκτων Αρχαιολόγων, πέντε ειδώλια της Συλλογής προέρχονται από τις λαθρανασκαφές στο νησί της Κέρου. Ούτε αυτή η αποκάλυψη απαντήθηκε ή σχολιάστηκε από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟΑ.

Αυτό που εξαρχής γνωρίζαμε όλοι οι εργαζόμενοι στο ΥΠΠΟΑ, ότι η επονομαζόμενη συλλογή Στερν έχει συγκροτηθεί με προϊόντα λαθρανασκαφής και παράνομης διακίνησης, αποδεικνύεται περίτρανα και στην πράξη.

Τα προϊόντα αρχαιοκαπηλίας οφείλουν να κατασχεθούν άμεσα υπέρ του ελληνικού δημοσίου και να επιστρέψουν στη χώρα. Δεν αποτελούν αντικείμενο «διαπραγμάτευσης» με ιδιωτικά Μουσεία και ιδιωτικά Ιδρύματα της αλλοδαπής.

Με βάση τον Αρχαιολογικό Νόμο δεν επιτρέπεται να αναγνωριστεί κατοχή ιδιώτη ή Ιδρύματος (εν προκειμένω: του HACI με έδρα το Ντέλαγουερ των ΗΠΑ) σε αρχαία αντικείμενα που αποτελούν προϊόντα αρχαιοκαπηλίας. Δεν επιτρέπεται να εκτίθενται στο εξωτερικό προϊόντα αρχαιοκαπηλίας που δεν έχουν καν επιστρέψει στην χώρα. Δεν επιτρέπεται να στέλνονται στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Ν. Υόρκης για 50 χρόνια αρχαιότητες από ελληνικά μουσεία ως «αντάλλαγμα» για κλεμμένες αρχαιότητες ή κίβδηλα αντικείμενα. Πόσο μάλλον να τιμηθεί ως «δωρητής του ελληνικού πολιτισμού» ένας πολυεκατομμυριούχος που επί δεκαετίες συνέλεγε αρχαιότητες μέσα από «γκρίζες» διαδρομές, χρηματοδοτώντας τα κυκλώματα διεθνούς διακίνησης αρχαιοτήτων. Δεν νοείται, επίσης, το ελληνικό δημόσιο να δουλεύει για τα έσοδα ιδιωτικών Μουσείων με αρχαιοκαπηλικές συλλογές, όπως το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης και το Κυκλαδικό Μουσείο-Γουλιανδρή.

Η αναγνώριση της κατοχής των αρχαιοτήτων αυτών σε ένα Ινστιτούτο (HACI) στη διοίκηση του οποίου μετέχει ο γιος του Leonard Stern και ο οικονομικός διευθυντής των επιχειρήσεών του, σύμφωνα με το Καταστατικό του HACI που τεχνηέντως απέκρυψε η Υπουργός από την ελληνική Βουλή, αποτελεί ούτως ή άλλως ένα χωριστό σκάνδαλο και λόγο ακύρωσης της συγκεκριμένης «Συμφωνίας».

- Η Συμφωνία (νυν Νόμος 4968/2022) πρέπει να ακυρωθεί άμεσα. Δεν νοείται το ελληνικό δημόσιο να νομιμοποιεί με νόμο προϊόντα αρχαιοκαπηλίας, λαθρανασκαφής και παράνομης διακίνησης.

- Το ειδώλιο ν. 29, μαζί με τα άλλα 160 αντικείμενα οφείλουν να κατασχεθούν με τη συνεργασία των εισαγγελικών αρχών της Ελλάδας και της Ν. Υόρκης και να ελεγχθεί

άμεσα η γνησιότητα και η προέλευσή τους από τους Έλληνες επιστήμονες και τις αρμόδιες ελληνικές Αρχές.

- Όσα αντικείμενα από τη Συλλογή είναι αυθεντικά, να εκτεθούν σε δημόσια ελληνικά Μουσεία, όπως το Μουσείο Κυκλαδικού Πολιτισμού της Νάξου. Τα έσοδα του ιδιωτικού Μουσείου Γουλανδρή από την έκθεση των 15 αντικειμένων, όπως και τα έσοδα του Μητροπολιτικού Μουσείου της Ν. Υόρκης από την έκθεση 161 κυκλαδικών αρχαιοτήτων που θα παραμείνει από το 2024 ως το 2073, αποτελούν ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ, με αποκλειστική ευθύνη της ελληνικής κυβέρνησης.

Η επικίνδυνη Συμφωνία, που αλλάζει δραματικά την πολιτική περί επαναπατρισμού παρανόμως κτηθέντων αρχαίων, όπως τη γνωρίζουμε και εφαρμόζουμε οι εργαζόμενοι και οι υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ, οφείλει να μην εφαρμοστεί. Είναι γνωστό, ότι μέσα από την εργώδη προσπάθεια των συναδέλφων στις Υπηρεσίες του ΥΠΠΟΑ αλλά και στην αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών του ΥΠΠΟΑ, σε συνεργασία με τις αρμόδιες διεθνείς και εθνικές αρχές, έχουμε επιτύχει τον πραγματικό επαναπατρισμό πολλών και σημαντικών αρχαιοτήτων παρανόμως ευρισκομένων σε χέρια τρίτων.

Η εν λόγω Συμφωνία (Ν. 4968/2022) υποσκάπτει την εθνική πολιτική για τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων, αδυνατίζει τη διεθνή θέση της χώρας υποχωρώντας από την πάγια θέση για διεκδίκηση με βάση τις διεθνείς συμβάσεις, ανοίγει το δρόμο για παρόμοιες συμφωνίες νομιμοποίησης συλλογών οι οποίες απαρτίζονται από αρχαιότητες αμφίβολης προέλευσης και σίγουρα κτηθείσες με αντιεπιστημονικό και παράνομο τρόπο και ευνοεί σκανδαλωδώς ιδιωτικά Μουσεία και ιδιώτες συλλέκτες.”

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται η κ. Υπουργός:

1. Προτίθεστε να ακυρώσετε άμεσα τη Συμφωνία (Ν. 4968/2022) καθώς δεν νοείται το ελληνικό δημόσιο να νομιμοποιεί με νόμο προϊόντα αρχαιοκαπηλίας, λαθρανασκαφής και παράνομης διακίνησης;
2. Προτίθεστε να εκκινήσετε εκείνες τις διεθνείς διαδικασίες ώστε το ειδώλιο ν. 29, μαζί με τα άλλα 160 αντικείμενα να κατασχεθούν με τη συνεργασία των εισαγγελικών αρχών Ελλάδας και Νέας Υόρκης προκειμένου να ελεγχθεί άμεσα η γνησιότητα και η προέλευσή τους από τους Έλληνες επιστήμονες και τις αρμόδιες ελληνικές Αρχές;
3. Με ποια μέτρα σκοπεύετε να διεκδικήσετε έσοδα από το ιδιωτικό Μουσείο Γουλανδρή για την έκθεση των 15 αντικειμένων, όπως και από το Μητροπολιτικό Μουσείο της Ν. Υόρκης λόγω της έκθεσης 161 κυκλαδικών αρχαιοτήτων που θα παραμείνουν επί σειρά δεκαετιών στην αλλοδαπή, ώστε να μην αποτελούν διαφυγόντα κέρδη του ελληνικού δημοσίου με αποκλειστική ευθύνη της ελληνικής κυβέρνησης;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών